

Mervi Laurila

KOIRA-AVUSTEINEN LASTENSUOJELUTYÖ

**Opinnäytetyö
CENTRIA- AMMATTIKORKEAKOULU
Sosiaalialan koulutusohjelma
Toukokuu 2016**

TIIVISTELMÄ OPINNÄYTETYÖSTÄ

Centria-ammattikorkeakoulu	Aika Toukokuu 2016	Tekijä/tekijät Mervi Laurila
Koulutusohjelma Sosiaalialan koulutusohjelma, Sosionomi		
Työn nimi KOIRA-AVUSTEINEN LASTENSUOJELUTYÖ		
Työn ohjaaja Helinä Nurmenniemi		Sivumäärä 35 + 1
Työelämäohjaaja		
<p>Opinnäytetyössäni tutkin koiran käyttömahdollisuuksia kasvatustyössä. Tutkin , millä tavoin koira voi käyttää lastensuojelussa tehtävässä kasvatustyössä ja miten tästä on hyötyä.</p> <p>Teoriapohjana tutkimukselleni käytin saatavilla olevaa suomen ja englanninkielistä kirjallisuutta sekä muita tehtyjä opinnäytetöitä.</p> <p>Tutkimuskysymykset lähetin Kasvatus- ja kuntoutuskoirat ry; n Facebook sivuille sekä Jyväskylän Ammattikorkeakoulun koira-avusteisen ohjaajuustutkinnon opiskelijoille tutkinnonvastaavan henkilön kautta. Kysymyksiin pystyi vastaamaan anonyymisti. Silti vastauksia tuli vähän.</p> <p>Koiran käyttö lastensuojelutyössä on vielä uusi asia. Niin ikään koira ja muita eläimiä on kyllä käytetty sosiaali- ja terveydellä tehtävässä työssä jo aiemmin. Green Care- ajattelumalli on monille tuttu. Tutkimustulosten mukaan koiran käyttö lastensuojelussa on hyvä apuväline esimerkiksi lapsen kanssa keskustellessa vaikeista asioista, tunnesäätelyharjoituksissa tai ihan vain tilanteen rauhoittamisessa. Koiran läsnäolon todettiin olevan positiivista, mutta väkivaltaisten asiakkaiden kanssa koira ei käytetty.</p>		
Asiasanat Green Care, Koira, Lastensuojelu, Terapia		

ABSTRACT

CENTRIA UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES	Date May 2016	Author Mervi Laurila
Degree programme Social Services		
Name of thesis DOG-ASSISTED CHILD WELFARE		
Instructor Helinä Nurmenniemi		Pages 35 + 1
Supervisor		
<p>In my thesis I investigate possibilities to use a dog in the educational work of child welfare. The aim of the research is to find out in which way a dog can be used in the educational work of child welfare and how a dog can be usefull in this work.</p> <p>The available Finnish and English literature and other previous theses were used here for the theoretical basis of my study.</p> <p>The research questions were forwarded to the Facebook group of “Kasvatus- ja kuntoutuskoirat ry” (Education and Rehabilitation Dogs Association) and to the assistant students of the University of Applied Sciences Jyväskylä. There were only few replies to my research.</p> <p>Using a dog in the child welfare work is still quite new tool. Likewise, dogs and other animals have already been used in social welfare work and healthcare. The Green Care- model is well known.</p> <p>According to the results of my research the use of a dog in child welfare work is a good assisting tool, for example in conversation with a child about difficult issues, in exercises to train emotional regulation or just to calm down the situation. The dog`s presence was found to be positive but in the context of violent clients, dogs were not used.</p>		

Key words

Green Care, Dog, Child Welfare, Therapy

**TIIVISTELMÄ
ABSTRACT
SISÄLLYS**

1 JOHDANTO	1
2 ELÄINAVUSTEISEN TYÖN HISTORIA	3
3 KOIRA-AVUSTEINEN LASTENSUOJELUTYÖ	5
3.1 Lastensuojelu	5
3.1.1 Ehkäisevä lastensuojelu.....	6
3.1.2 Lastensuojelun avohuolto.....	6
3.1.3 Huostaanotto	7
4 ELÄINAVUSTEINEN TOIMINTA JA TERAPIA	9
4.1 Eläinavusteinen toiminta (AAA).....	9
4.1.1 Green Care.....	9
4.1.2 Suomen Kennelliiton Kaverikoiratoiminta	10
4.1.3 RESSU-Projekti	10
4.1.4 Suomen Karva-Kaverit ry	11
4.1.5 Sosiaalipedagoginen hevostoiminta	11
4.2 Eläinavusteinen terapia (AAT)	12
4.2.1 Koirat kasvatus ja kuntoutustyössä ry	13
4.2.2 Ratsastusterapia	13
4.2.3 EASEL®	14
5 ELÄIMEN VAIKUTUS IHMISEEN	16
6 KOIRA TYÖAPUNA	18
6.1 Hypokoira ry	18
7 TUTKIMUKSEN TARKOITUS, TUTKIMUSKYSYMYKSET, TOTEUTTAMINEN JA ANALYSOINTI	20
7.1 Tutkimuksen tarkoitus.....	20
7.2 Tutkimuskysymykset ja tutkimuksen toteutus.....	20
7.3 Tulosten analysointi	21
8 TUTKIMUKSEN TULOKSET	23
8.1 Yhteenveto tuloksista.....	25
9 POHDINTA	27
LÄHTEET	30
LIITTEET	

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni aihe valikoitui hieman vahingossa. Huomasin perheemme koiran olevan jatkuvasti lasteni mukana läksyjen teossa sekä olevan kiinnostunut lasten toiminnasta. Myös lapsista oli hauskaa, kun koiralle pystyi kertomaan, mitä läksyissä piti tehdä ja koiralle oli myös kiva lukea lukutehtäviä. Tästä lähti idea tutkia koiran vaikutusta lapsiin ja nuoriin ja pohdin, voisiko koira käyttää apuna lastensuojelutyössä.

Aiheesta ei ollut montaa opinnäytetyötä vielä, joten sekin toi intoa alkaa rakentamaan tutkimusta. Haasteellista oli löytää teoriapohjaa opinnäytetyölleni, koska suomalaista, julkaistua materiaalia oli vähän. Omassa opinnäytetyössäni käytin teoriapohjana toisia julkaistuja opinnäytetöitä sekä englanninkielistä materiaalia ja tietoa etsin todella paljon verkosta. Sen sijaan eläinten, luonnon ja koiran käyttämisestä terveysalalla sekä kouluissa oli tutkittu huomattavasti enempi.

Tutkimuskysymykseni oli suunnattu lastensuojelussa työskenteleville ammattilaisille jotka käyttivät koira apuna työssään. Rajasin tutkimukseni juuri ammattilaisille, koska toimijoita on verrattain vähän ja halusin tietää heidän tavoitteellisista kokemuksista ja menetelmistä, joissa koira on ollut mukana. Lisäksi rajasin tutkimusta kohdistuen nimenomaan lastensuojeluun. Ammattimainen eläinavusteinen työskentely lastensuojelussa on kohtuullisen uusi juttu.

Tutkimuskysymykseni liittyivät siihen, millaiselle asiakkaalle tällainen työmenetelmä sopii ja kuinka tehtävä työ on tavoitteellista sekä millainen käytettävän koiran täytyisi olla.

Eläinavusteinen työskentely on enenemässä määrin ollut esillä ja todennäköisesti tulee yleistymään sosiaalialalla seuraavina vuosina. Myös itseäni kiinnostaa kovasti tämä työskentelymenetelmä ja opinnäytetyöni antaa hyödyllistä tietoa tulevaisuuden suunnitelmiani varten.

Suurella roolissa on vapaaehtoistoimin tuotettu elämystoiminta, kuten palvelukohteissa vierailevat ponit ja koirat, kirjastoissa toimivat lukukoirat ja tietyille kohde-

ryhmälle hankitut kummihevokset, joiden kilpailu-uraa on yhdessä mukava seurata sekä osallistua toimintaan.

Sosionomi opiskelujeni aikana toteutin vapaaehtoisena eläinavusteistatoimintaa mm. vanhuksille ja kehitysvammaisille lapsille. Vierailin palvelutalossa ja kehitysvammaisten lasten kerhossa meidän perheen marsujen kanssa. Oli hienoa nähdä, millaisia vaikutuksia eläin läsnäolollaan sai aikaiseksi ja kuinka paljon keskustelua ja tarinoita ne herättivät. Mielenkiinto marsua kohtaan oli suuri, koska paikalla oli myös niitä ihmisiä, jotka eivät olleet koskaan nähneet marsua kuin kuvissa.

Tuntemattomien ihmisten kanssa keskustellessa ei välttämättä tahdo löytyä keskustelun aihetta, mutta jos läsnä on joku eläin, vaikkapa koira, alkaa keskustelu yleensä eläimestä. Eläimen välityksellä voidaan käydä läpi vaikeitakin asioita ja sanoittaa tunteita. Eläimelle voidaan kertoa salaisuuksia, koska eläin ei kerro niitä eteenpäin. Eläimen silittäminen rauhoittaa ja eläin vaistoaa eri tunnetiloja ja kehonkieltä äärimmäisen herkästi ja vastaa niihin välittömästi eleillään. Eläin on myös vilpitön. Olen itsekin lapsena kertonut hevosille salaisuuksia ja asioita, joita en ole kokenut tarpeelliseksi kertoa ystäväilleni. Ne ovat olleet pienen tytön suuria, tärkeitä asioita joita eläin on kuunnellut ja salaisuus on säilynyt varmasti salaisuutena. Eläin ei tuomitse eikä arvostele. Eläin rakastaa sinua juuri sellaisena kuin sinä olet.

2 ELÄINAVUSTEISEN TYÖN HISTORIA

Klemettilä (2013,14-15) kirjoittaa, että ihmisen ja eläimen välisessä suhteessa tapahtui merkittävä käänne, kun ihminen keksi hyödyntää eläintä apurina, ei pelkääntään ravintona ja materiaalina. Metsästyksellä ja keräilyllä eläneet heimot tarvitsivat koiria apuriksi metsästykseseen ja suojakseen. Antiikissa ja keskiajalla koira oli tärkeä apuri.

Kirvesniemi (2014, 4) tuo esiin Pro Gradu-tutkielmassaan, että eläinavusteisen työskentely juuret juontaa jopa 1700-luvulta lähtien, jolloin jo vuonna 1699 havaittiin lapsien oppivan eläinten avulla erilaisia tunteita ja vastuuntuntoa. Samassa tutkielmassa hän toteaa, että eläinavusteisen terapian vaikutuksia lapsiin on tutkittu etenkin 2000-luvulta lähtien.

Boris Levinsonin todetaan kehittäneen Animal Assisted Therapyn (AAT), eläinavusteisen terapiamuodon. Hän oli lasten psykiatri, joka keksi ihan sattumalta, että voisi käyttää koiraansa mukana lasten terapiaistunnoissa. Hän huomasi, että koiran läsnäololla voi pehmentää vaikeita asioita ja rakentaa paremmin luottamusta lapseen. Vuonna 1964 Levinson keksi termin ”lemmikkiterapia” ja alkoi kirjoittaa aiheesta laajemmin (Annals of long Term Care 2016).

Serpell (2005, 13) kirjoittaa 1990-luvun aikoihin yleistyneen lemmikkieläinten käytön Englannissa mielenterveystyössä. 1860 Illustrated London News kertoo Bethlem Hospitalin naisten osaston olleen iloisesti yllättynyt sairaalan käyttämistä lemmikkieläimistä (mm.kanarianlinnuista) hoitotyössä.Tämän merkittävän löydön todetaan olevan Florence Nightingalen aikaan saannoksia (Annals of Long Term Care 2016.)

1960 –luvun alussa, Sigmund Freud, psykoanalyysin isä, kiinnostui eläinavusteisesta terapiasta, kun hän alkoi käyttää koiraansa, Jofia, psykoterapia istunnoissa. Feud uskoi, että koirat osasivat tuntea ja niillä oli omia ajatuksia. Freud käytti Jofia helpottamaan viestintää potilaidensa kanssa. Hän havaitsi, että aluksi potilaiden oli

helpompi jutella koiralle ja tämä vuorovaikutus toimi ponnahtuslautana keskustelulle (Annals of Long Term Care 2016).

Suomeen Yhdysvalloista eläinavusteisen terapiakoira toiminnan toi vuonna 1990-luvun alussa SATHY ry. Se on Suomen amerikkalaisperäisten työkoirarotujen harrastajayhdistys.

3 KOIRA-AVUSTEINEN LASTENSUOJELUTYÖ

Seuraavissa luvuissa avaan lastensuojeluun ja koira-avusteiseen työhön liittyviä käsitteitä. Suurelle osalle ihmisistä on jo tuttua ratsastusterapia tai hevosterapia terminä tai ovat ainakin kuulleet sitä käytettävän esimerkiksi kehitysvammaisten kuntoutuksen tukena. Tässä opinnäytetyössä keskityn pääsääntöisesti koiriin ja avaan siihen liittyviä termejä.

Lastensuojelutyön nimityksen ihmiset voivat kokea osittain negatiivisena, joten avaan termiä selkokielellä.

Tällä hetkellä kunnat elävät muutoksessa uuden sosiaali- ja terveyslain myötä. Siinä painopiste keskittyy nykyään enempi ennaltaehkäisevään työhön ja toimenpiteisiin kuin korjaavaan työhön.

3.1. Lastensuojelu

Ensisijaisesti vastuu lapsen hyvinvoinnista on lapsen vanhemmilla tai huoltajilla. Heidän on turvattava lapsen hyvinvointi ja tasapainoinen kehitys. Viranomaiset tukevat vanhempia ja huoltajia heidän kasvatustehtävässään järjestämällä tarvittavia palveluita ja tukitoimia (Lastensuojelulaki 13.4.2007/417, § 2).

Lastensuojelu pyrkii ehkäisemään lapsen ja perheen ongelmia varhaisessa vaiheessa. Lastensuojelun tarvetta arvioidessa ja sitä toteutettaessa otetaan aina huomioon lapsen etu. Lastensuojelussa käytetään ensisijaisesti avohuollon tukitoimia (Lastensuojelulaki 13.4.2007/ 417, § 4) .Lastensuojelupalveluiden järjestämisestä vastaavat kunnat.

Yleensä perheet päätyvät hyvin erilaisin syin lastensuojelun piiriin. Perheissä on usein työttömyyttä joka on johtanut taloudelliseen ahdinkoon ja mahdollisesti sitä kautta muihin psyykkisiin ja sosiaalisiin ongelmiin. Usein perheissä on myös päihde- ja mielenterveysongelmia joiden seurauksena saattaa esiintyä lapsiin kohdistuvaa väkivaltaa (Palola 2010, 375).

3.1.1 Ehkäisevä lastensuojelu

Kunnan peruspalveluissa, kuten äitiys- ja lastenneuvolassa, päivähoitossa, terveydenhuollossa, opetuksessa ja nuorisotyössä toteutetaan ehkäisevää lastensuojelua erityisen tuen avulla (Sosiaali- ja terveysministeriö 2015).

Työllä pyritään lisäämään lapsen ja perheen hyvinvointia sekä poistamaan elämän riskitekijöitä (Terveyden- ja hyvinvoinninlaitos, 2015). Tähän ennaltaehkäisevään työhön painottuu nykyinen työskentelymalli useassa kunnassa. Kunnan on omista peruspalveluistaan järjestettävä riittävä ehkäisevät toimenpiteet lapsen, nuoren tai perheen tueksi. Tätä apua voi olla ohjaava perhetyö, osaltaan palvelusetelien tuottava lapsiperheiden kotipalvelun tilapäisapu tai tukihenkilötoiminta. Lisäksi kunta järjestää lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi ehkäisevää lastensuojelua, vaikka lapsi tai perhe ei ole lastensuojelun asiakkaana. Ehkäisevällä lastensuojelulla edistetään lasten kasvua, turvataan kehitystä ja hyvinvointia sekä tuetaan vanhemmuutta. Ehkäisevää lastensuojelua voidaan toteuttaa esimerkiksi opetuksessa, nuorisotyössä, päivähoitossa, äitiys- ja lastenneuvolassa sekä muussa sosiaali- ja terveydenhuollossa (Terveyden- ja hyvinvoinninlaitos 2015).

Perhetyöstä ja muusta annettavasta tukitoimesta tehdään aina päätös, johon kirjataan perheen kanssa yhteisesti tehdyt tavoitteet sekä päätökset.

3.1.2 Lastensuojelun avohuolto

Avohuollon tukitoimina voidaan lapselle tai perheelle järjestää terapiaa, tukihenkilö, perhetyötä tai vertaisryhmätoimintaa mikäli lapsen olot tai lapsi itse vaarantaa toistuvasti terveyttään ja kehitystään (Sosiaali- ja terveysministeriö 2015).

Avohuolto voi olla kotiin annettavaa palvelua tai vaihtoehtoisesti lapsi tai koko perhe voi asua jonkin aikaa lastensuojelulaitoksessa. Tämä on tarkoitettu lyhytaikaiseksi ratkaisuksi. Perhetyöntekijä voi käydä säännöllisesti perheen kotona. Perhetyö voi olla keskustelua, neuvontaa ja tukea vanhemmille heidän kasvatus-tehtävässään. Perhettä voidaan tukea erilaisissa arjen toiminnoissa, kuten kodin

ulkopuolisten asioiden hoitamisessa tai kodinhoidossa, tai se voi olla sellaisen toiminnan järjestämistä, joka tukee lapsen hyvinvointia (Lastensuojeluinfo 2009). Perhetyö voi olla pitkä-tai lyhytkestoista apua ja tukea. Työlle asetetaan myös yhteisesti sovitut tavoitteet. Palvelu voi olla kunnallista tai yksityisesti toteutettua.

Avohuollon tukitoimia on myös tukihenkilötoiminta. Lapsi tai perhe voi saada tukihenkilön tai tukiperheen. Tukihenkilö on aikuinen, joka auttaa esimerkiksi koulu-tehtävissä tai on mukana harrastuksissa. Tukiperhe on ihan tavallinen perhe, jonka luokse lapsi voi mennä sovitusti esimerkiksi viikonlopuksi. Tukiperheet ja tukihenkilöt koulutetaan tehtäväänsä. He ovat vaitiolovelvollisia samoin kuin kaikki muutkin lastensuojelussa työskentelevät (Lastensuojeluinfo 2009). Työtä tehdään aina yhdessä perheen kanssa, avoimesti ja luottamuksellisesti.

Avohuollon tukitoimilla pyritään kaikin keinoin tukemaan perhettä tai nuorta selviytymään normaalista arjesta sekä takaamaan turvallinen ja oikeasuuntainen kasvuympäristö. Perheenjäseniä vastuutetaan ottamaan vastuuta omista asioistaan tilanteen korjaamiseksi.

3.1.3 Huostaanotto

Mikäli avohuollon tukitoimet eivät ole olleet riittävät ja lapsen kehitys on vakavassa vaarassa, voi sosiaalitoimi tehdä lapsen huostaanoton tilanteen korjaamiseksi. Tällöin lapsi sijoitetaan kodin ulkopuolelle ja sosiaaliviranomaiset ottavat vastuun lapsen huolenpidosta.

Huostaanotossa täytyy perustella millä tavalla lasta tai perhettä on yritetty auttaa muilla keinoin ja miksi huostaanottoon on päädytty (Ensi- ja turvakotienliitto).

Lyhytaikaisessa sijoituksessa lapsi tai koko perhe voidaan sijoittaa hetkeksi pois kotoa avohuollon tukitoimena. Lapsi voi olla sijoitettuna lyhyen aikaa, jos arvioidaan, että tilanne korjaantuu nopeasti. Esimerkiksi jos vanhempien ja nuoren välit kiristyvät niin, että yhdessä olo tuntuu mahdottomalta, voidaan nuorelle ehdottaa, että hän asuu jonkin aikaa muualla kuin kotona. Vanhemmat päättävät edelleen

lapsen huollosta ja päättävät hänen asioistaan. Sijoitus on lopetettava heti, jos huoltaja tai 12 vuotta täyttänyt lapsi sitä vaatii (Lastensuojeluinfo 200).

Jos lapsi on välittömän avun tarpeessa, eikä kukaan lapsen läheisistä pysty huolehtimaan hänestä, lastensuojelun pitää hakea lapsi turvaan. Tätä kutsutaan kiireelliseksi sijoitukseksi. Tällainen tilanne voi olla esimerkiksi silloin, jos vanhemmat ovat niin päihtyneitä, etteivät pysty huolehtimaan lapsesta tai jos lapsi jätetään yksin kotiin pitkäksi aikaa. Kiireellinen sijoitus on väliaikainen päätös, jonka aikana sosiaalihuolto päättää lapsen asioista. Perheen tilanne ja avun tarve selvitetään kiireellisen sijoituksen aikana. Tavoitteena on, että lapsi voi palata kotiin turvallisiin olosuhteisiin (Lastensuojeluinfo 2009).

Lapsen huostaanotto on viimeinen keino, johon ryhdytään, jos ongelmat ovat todella vakavia tai jos ne ovat kestäneet liian kauan. Yleensä ennen huostaanottoa, lastensuojelun tarvetta on selvitetty ja lasta ja perhettä on yritetty auttaa eri tavoilla. Kun mikään muu ei auta, laki määrää, että lapsi pitää ottaa huostaan. Huostaanotto tarkoittaa, että lapsesta pidetään huolta hänen oman kotinsa ulkopuolella (Lastensuojeluinfo 2009). Yleisimpiä lasten sijoituspaikkoja ovat perhekodit tai sijaisperheet. Paikka pyritään valitsemaan aina lapsen edun mukaisesti.

4 ELÄINAVUSTEINEN TOIMINTA JA TERAPIA

Eläinavusteisen toiminnan (Animal - Assisted Activity, AAA) ja eläinavusteisen terapian (Animal – Assisted Therapy, AAT) erottaminen toisistaan on hyvä tietää. Opinnäytetyöni painopiste on koira-avusteisessa toiminnassa, ei terapiassa. Toiminnassa voidaan käyttää eläiminä laamoja, kissoja, kaneja, marsuja, hevosia ja poneja, lampaita tai mitä maatilaneläintä tahansa.

4.1. Eläinavusteinen toiminta (AAA)

Färm (2013) toteaa opinnäytetyössään, että eläinavusteinen toiminta on yleensä toimintaa ilman koulutukseen perustuvaa ammatinharjoittamista. Eläinavusteinen toiminta on yleensä lyhytkestoista ja sitä tuotetaan vapaaehtoistoimin. Myös vapaaehtoistoimintaan käytetyt koirat testataan käyttöön soveltuvaksi, kuten esimerkiksi Hali-Bernit, jotka ovat Berninpaimenkoiria jotka vierailevat ohjaajineen esimerkiksi päiväkodeissa tai vanhusten luona tuottamassa iloa päivään (Kaleva 2013).

Lundell (2013, 70) tuo esiin, että vapaaehtoistyön tavoitteena on tuottaa hyvää mieltä ja onnistumisen hetkiä, mutta työ voi olla myös yksilön kohdalla samalla tavoin suunnitelmallista ja tavoitteellista kuin ammattimainen eläinavusteinen terapia.

Eläinavusteisen toiminnan tarkoituksena on tuottaa iloa ja vahvistaa ihmisen terveyttä ja sosiaalista hyvinvointia. Sillä voidaan myös ehkäistä ihmisten hyvinvointiongelmia (Suomen karva-kaverit ry).

4.1.1 Green Care

Suomessa toimii myös Green Care Finland ry, joka pyrkii edistämään luonto-, eläin-, ja maatila-avusteisten menetelmien käyttöönottoa hyvinvointi- ja terveys-

palveluiden yhteydessä (GC Finland). Yliviikari ja Haapasaari (2013, 99) kirjoittaa, että Green Care toiminnalla edistetään ihmisten hyvinvointia ja elämänlaatua. Green Care – yhdistys on perustettu Sitran tukemana vuonna 2010. GC- Menetelmiä ovat eläinavusteisuus, johon kuuluu ratsastusterapia, sosiaalipedagoginen hevostoiminta, kaveri- ja avustajakoirat sekä muu eläinavusteinen terapia tai toiminta. Menetelmiä ovat myös luontoavusteisuus jota on elämypedagogiikka ja seikkailukasvatus, luonnon materiaalien käyttö, luontoliikunta ja ympäristökasvatus sekä erilaiset ekopsykologian menetelmät. Lisäksi viherympäristön käyttö kuntouttavassa toiminnassa, kuten sosiaalinen ja terapeutin puutarhatoiminta ja puutarhaterapia. Green Care- menetelminä käytetään myös kuntouttavaa maatilatoimintaa.

4.1.2 Suomen Kennelliiton Kaverikoiratoiminta

Kennelliiton kaverikoiratoiminta alkoi vuonna 2001. Tällä hetkellä Suomessa on noin 1200 kaverikoirakkoa. Kennelliiton kaverikoiratoiminta on vapaaehtoista. Siinä koiranomistajat vierailevat koiriensa kanssa eri kohteissa. Kaverikoiraryhmien asiakkaat ovat pääsääntöisesti lapsia ja vanhuksia. Tarkoituksena on asiakkaan elämänlaadun parantaminen ja vaikuttaa positiivisesti ihmisen kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin. Kennelliiton kaverikoiratoiminta määritellään eläinavusteiseksi toiminnaksi (Suomen Kennelliitto 2013).

Jokainen koiranohjaaja on vastuussa omasta koirastaan. Kaverikoirat käyttävät oranssia kaverikoirahuivia ja ohjaajat kaverikoiraohjaaja- nimikylttiä (Muros 2013, 83).

4.1.3 RESSU- Projekti

Ressu–projekti on Raha-automaattiyhdistyksen rahoittama ja Erityishuoltojärjestöjen liitto EHJÄ ry:n hallinnoima kehittämishanke. Se on koira-avusteisen lastensuojelun tukihenkilötoimintaa 2012- 2015. Projektissa koiran avulla pyritään edistämään 7-17- vuotiaita lastensuojelun asiakkaana olevien lasten tukisuhteen ja luottamuksen muodostumista lapsen ja tukihenkilön välille. Tukihenkilöt tapaavat

lapsia 1-3 kertaa kuukaudessa. Koiran välityksellä lapsen tai nuoren on helpompi puhua vaikeistakin asioista, ja hän voi hyödyntää koiran elekieltä omien tunteiden peilaamiseen. Lapsi tai nuori oppii ymmärtämään eläimen tarpeita ja tuntemaan empatiaa. Myös koiran hoitotoimenpiteisiin osallistuminen opettaa vastuuntuntoa ja vahvistaa itsetuntoa. Koiran kanssa ulkoilu motivoi lasta tai nuorta liikku-
maan (Ehjä ry 2015).

4.1.4 Suomen Karva-Kaverit ry

Suomen Karva-Kaverit ry on perustettu 2011. Se mahdollistaa eläinavusteisen työskentelyn kaikissa muodoissaan- toiminnan, terapian ja opetuksen. Toiminta tukee Green Care ideologiaa. Suomen Karva-Kaverit käyvät vapaaehtoisesti vierailuissa lasten- ja vanhustenkodeissa sekä kouluissa ja eri tapahtumissa. Vierailukäyntejä tekevät eläimet on testattu toimintaan sopiviksi ja ne tunnistaa oranssinpunaisista työliiveistä tai ruseteista.

Karva-Kaveriksi soveltuu mikä tahansa eläin, rotuun tai lajiin katsomatta. Toiminnassa mukana olevat eläimet ovat tavallisia lemmikkejä. Vaatimus on, että eläin itse pitää ihmisistä ja hakeutuu ihmisten luo rapsuteltavaksi. Työskennellessä eläimet ovat kytkettyinä ja kontrollissa, mutta eivät käskyn alla.

Suomen Karva-Kaverit osallistuvat yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen tutkimuksiin ja opinnäytetöihin. (Haapasaari 2013, 57- 61).

4.1.5 Sosiaalipedagoginen hevostoiminta

Sosiaalipedagoginen hevostoiminta on sosiaaliseen kasvuun ja hyvinvoinnin tukemiseen sekä syrjäytymisen ehkäisyyn tähtäävää toimintaa. Hevosen kanssa toteutetaan yhteisöllistä, osallistavaa ja kokonaisvaltaista toimintaa (Hevostoimintatietokeskus 2015). Toiminta on erilaisille ihmisille ja se vahvistaa itsetuntoa ja vuorovaikutustaitoja. Lisäksi toiminta luokitellaan syrjäytymisen ehkäisyksi ja sitä voidaan käyt-

tää myös lastensuojelun avohuollossa, sijaishuollon tukena, psykiatrisessa työssä, jälkihuollossa sekä perhetyössä (Pohjolan talli 2015).

Kaasalainen (2010, 13) määrittelee opinnäytetyössään, että sosiaalipedagogisessa toiminnassa on kyse innostamisesta ja innostumisesta. Asiakasta innostetaan itse ottamaan vastuuta omasta elämästään ja oivaltamaan olemassa olevia keinoja, joilla hän on oman elämänsä herra.

Sosiaalipedagogisessa hevostoiminnassa toiminta on hevosen ja talliyhteisön kanssa tapahtuvaa työskentelyä. Siihen voi kuulua hevosen hoitamisen lisäksi ratsastusta, tallitöitä, kärry- tai rekiajelua, erilaisia harjoituksia tai vain kävelyä hevosen kanssa. Hevonen voi omalla olemassa olollaan jo saada aikaan ihmisessä puhetta ja ymmärrystä omista tunteistaan. Hevostoiminta voi tarjota mielekästä tekemistä ja onnistumisen kokemuksia (Sannan Talli 2013).

4.2 Eläinavusteinen terapia (AAT)

Ikäheimo (2013,11) kirjoittaa eläinavusteisesta terapiasta, että se on tavoitteellista toimintaa jossa eläin on osana hoito- ja kuntoutusprosessia. Tarkoituksena on ihmisen fyysisen, sosiaalisen, emotionaalisen ja kognitiivisen hyvinvoinnin edistäminen. Sitä voidaan toteuttaa yksilö- tai ryhmäterapiana. Terapialla on selkeät yksikö- tai tilannekohtaiset tavoitteet ja edistymisen seuranta. Terapiaprosessi dokumentoidaan ja arvioidaan. Eläimen ohjaaja on terveyden- tai sosiaalihuoltoalan tai kasvatuksen asiantuntija. Ohjaajalla on oltava myös eläinavusteisen alan harjoitustutkimus ja asiantuntijuus. Terapiasta peritään palkka.

M Raukola- Lindblomin, koira puheterapiassa - luennon mukaan, terapiassa koiran kanssa voidaan jutella ja asiakkaan kanssa keskustella koira-aiheisista asioista. Koiralle voidaan opettaa asioita ja koira voidaan kuvata ja keskustella tästä. Koira käytetään yleensä apuna silloin, kun asiakas väsyä, jumiutuu, hermostuu, turhautuu tai muutoin tarvitsee katkaisua toimintaan (Varsinais-Suomen Aivovammayhdistys ry 2015).

4.2.1 Koirat kasvatus- ja kuntoutustyössä ry

Yhdistys on perustettu vuonna 2010. Se on kasvatus, -kuntoutus- ja sosiaalialalla työskentelevien, koira-avusteisia työmenetelmiä käyttävien ammattilaisten jäsenyhdistys. Yhdistyksen tavoitteena on yhdistää koira-avusteisesta työmuodosta kiinnostuneita alojen ammattilaisia ja tarjota aiheeseen liittyvää koulutusta. Yhdistys tekee yhteistyötä ruotsalaisen Vårdhundskolan kanssa ja pyrkii lisäämään koira-avusteisen työmuodon tunnettavuutta Suomessa.

Koirat kasvatus- ja kuntoutustyössä ry järjestää jäsenilleen koulutusta yhteistyössä jonkun ammattikorkeakoulun kanssa. Lisäksi yhdistys järjestää jäsenilleen työnäyttöjä sekä soveltuvuuskokeita. Soveltuvuuskokeiden tarkoituksena on testata, kuinka koira soveltuu työhön ja millaista koiran ja ohjaajan välinen yhteistyö on. Työnäyttöjen tarkoituksena on arvioida koiran työskentelyä asiakkaan kanssa (Kihlström-Lehtonen 2013, 88- 90). Koiran avulla tehtävässä työssä on tarkoitus edistää ihmisen kokonaisvaltaista hyvinvointia.

4.2.2 Ratsastusterapia

Ratsastusterapia on Suomessakin aika tunnettu terapiamuoto. Ratsastusterapia on suunnitelmallista ja tavoitteellista kuntoutusta. Se tukee asiakkaan kokonaiskuntoutusta. Ratsastusterapiassa ihminen on koko kehollaan, ajatuksillaan ja tunteillaan jatkuvassa kosketus-, liike- ja tunnevuorovaikutuksessa terapiahevoson ja sen elinympäristön kanssa (Suomen Ratsastajainliitto ry 2016). Ratsastusterapia kehittää motorisia taitoja sekä kehon- ja käyttäytymisenhallintaa. Se on myös KE-LAn tukemaa terapiatoimintaa. Sitä voi hakea lääkärinlausunnolla. Terapian tarkoituksena on parantaa ihmisen toimintaa arjessa.

Hevoson liike vaikuttaa tasapaino- ja liikeaistijärjestelmien kautta ihmiseen ja antaa stimulaatioita myös tuntoaistijärjestelmiin (Terapollet 2007). Ratsastus harjoittaa pään ja vartalon hallintaa sekä keskivartaloa ja tasapainoa. Liikkeen kautta ratsastaja tulee tietoisiksi tunteistaan. Ratsastusterapia vaikuttaa kehon kautta mieleen ja mielen kautta kehoon (Fysio Järvenpää).

Ratsastusterapiaa saa harjoittaa vain ammattikoulutuksen saanut henkilö. Ratsastusterapeutti- SRT – nimike on suojattu (Neljäs Nikama 2013). Ratsastusterapian ensisijainen vaatimus on turvallisuus ja siksi terapeutin sekä käytettävän terapiahevosen täytyvät olla koulutettuja (Fysio Järvenpää 2016). Koulutettu ratsastusterapeutti pystyy minkä tahansa tekemisen kohdalla perustelevaan, miten tekeminen hyödyttää asiakasta ja edesauttaa tavoitteisiin pääsemisessä (Ratsastusterapia Leni Palola 2010).

Saatavana on myös psykiatrissa ratsastusterapiaa. Siinä esimerkiksi masentuneen potilaan kanssa voidaan asioita työstää niin kehollisten kuin toiminnallistenkin kokemusten kautta (Purola 2010, 177).

Ratsastusterapialla on myös kasvatuksellisia tavoitteita kuten vastuuntunnon ja itsehillinnän kehittäminen, sääntöjen ja ohjeiden noudattaminen sekä keskittymiskyvyn parantaminen (Fysio Järvenpää).

4.2.3 EASEL® - Experiential Social Emotional Learning and Therapy

EASEL® tarkoittaa kokemuksellista sosioemotionaalista oppimista ja terapiaa ja termi viittaa yksilön oppimis- ja kehitysprosessiin. Työmuoto aktivoi luovaa ajattelua ja kokemukselliset harjoitukset haastavat tiedostamaan omia ajattelutapoja ja uskomuksia. EASEL® sopii hyvin niille asiakkaille, jotka eivät koe hyötyvänsä pelkästä puhumisesta. Se on työmalli, jossa ohjaajan, asiakkaan ja mahdollisten eläintyöparien välinen suhde on keskeinen, ohjelma on strukturoitu ja työskentely tavoitteellista. Ohjelmaan voi kuulua ohjaajan erikoistumisen perusteella eläinavusteisia vuorovaikutusharjoituksia.

EASEL issa keskustelut nivoutuvat luontevasti kokemukselliseen työmuotoon. Oppimisalustana hyödynnetään arjen tilanteita. Asiakas määrittelee itse tavoitteensa, jota kohti edetään myönteisessä hengessä. Kokemukselliset harjoitukset antavat mahdollisuuden kokeilla ja tutkia vaihtoehtoisia tapoja olla, ajatella ja tehdä. Harjoitteen lopputulos ei ole oleellinen. Tässä ohjaajan ei kuulu diagnosoida eikä edes tietää ohjattavan menneisyydestä.

EASELissa eläimiä ei käytetä rauhoittamaan ahdistunutta, kiukkuista nuorta vaan nuorelle opetetaan mindfulness-tekniikoita ja eläinten kanssa työskennellään vasta rauhoittuneena. EASELissa eläimen altistamista ihmisen negatiivisille tunteille ei pidetä eettisenä (Easel Training OY 2012).

5 ELÄIMEN VAIKUTUS IHMISEEN

Useat tehdyt tutkimukset kertovat, että eläimellä on positiivinen vaikutus ihmiseen. Lemmikkieläimen väitetään vähentävän fyysisiä ja psyykkisiä sairauksia merkittävästi. Esimerkiksi vanhukset erilaisissa hoitokodeissa usein juttelevat eläimille ja tykkäävät silittelä niitä. Eläinten silityksen väitetään alentavan verenpainetta ja hidastamaan kohonnutta pulssia. Eläimen fyysinen koskeminen on tärkeää ja lemmikki pystyy helpottamaan surua tai yksinäisyyttä. Eläimet antavat usein syyn nauraa tai iloita. Jotkut myös kokevat solmivansa ihmissuhteita helpommin kuin vastaavassa tilanteessa ilman lemmikkieläintä (Terveyskirjasto). Lemmikkieläinten omistajat kertovat lemmikin tuovan turvaa ja usein lemmikki mielletään perheenjäseneksi.

Kallio ja Rintamaa kirjoittavat Koira mukana lastensuojelutyössä- opinnäytetyössä, että ihmisen itsetunto ja itseluottamus voivat parantua eläimen kanssa työskennellessä. Vuorovaikutus eläimen kanssa voi keventää ilmapiiriä. Kerrotaan myös, että lapsi jolla on lemmikkieläin, kypsyy toisia lapsia nopeammin ja hänen on helpompaa ottaa kontaktia muihin, koska sopeutuu sosiaalisesti helpommin. Esimerkiksi hevosen kanssa tehdyt toimenpiteet, kuten ratsastaminen ja hevosen käsittely, tuottavat jokaiselle epäonnistumisia. Onnistuminen vaatii useita toistoja sekä pitkäjännitteisyyttä. Vastoinkäymiset saattavat aiheuttaa vaikeita tunteita (Yrjölä 2010, 10). Eläinten kanssa tekeminen harjoittaa kärsivällisyyttä sekä tunteiden tunnistamista ja vaikeidenkin tunteiden sietämistä.

Eläintä voidaan hyödyntää tunteiden säätelyn harjoituksissa. Tunteiden säätelyn vaikeudet voidaan jaotella tunteiden puutteellisesta tai liiallisesta säätelystä johtuviin vaikeuksiin (Kokkonen 2010, 25). Tunteiden säätely vaikuttaa laaja-alaisesti ihmissuhteisiin sekä niiden syntyyn (Kokkonen 2010, 27).

Myös masennuksen hoitoon voi auttaa eläimen läsnäolo. Ulkoisesti ihminen voi näyttää hyvin jaksavalle vaikka kokeekin sisäistä pahanolontunnetta ja alakuloisuutta ja tällöin masennuksen ensioireet jäävät usein läheisiltä huomaamatta.

Huonommuuden ja syyllisyyden tunne saa arjen toiminnalliset tilanteet tuntumaan ylivoimaisilta (Purola 2010, 17).

Eläimellä on fyysisesti ja psyykkisesti suurin merkitys yksinäisille ihmisille, vanhuksille, lapsille ja ongelmanuorille (Vänttilä 2012).

Ranta ym. (2011) toimintatutkimuksen mukaan tulokset kertovat, että koiralla on positiivisia vaikutuksia perhetyön asiakkaiden arkeen ja itsetuntoon. Koira-avusteisella toiminnalla kyettiin vaikuttamaan asiakkaiden itsetunnon kohentumiseen, uusien sosiaalisten suhteiden ja sosiaalisten tilanteiden mahdollistamiseen, koirapelon lievittämiseen, muiden ihmisten huomioimiseen sekä yleiseen mielihyvän kokemiseen. Koira-avusteisen toiminnan myötä asiakkaat saivat myös kokemuksen uudesta karvaisesta ystävästä, joka iloitsee aina asiakkaan nähdessään.

Käytöshäiriöisten lasten ja nuorten taustalla saattaa olla usein pitkään jatkunutta paha oloa. Eri-ikäisinä reagoidaan eri tavalla ja myös tyttöjen ja poikien välillä on eroa, siinä miten paha olo ilmenee. Toiset lapsista reagoivat ulospäin, yleensä pojat, jolloin he saattavat käyttäytyä aggressiivisesti tai ylivilkkaasti. Voi esiintyä myös käytöshäiriöitä, oppimishäiriöitä sekä rajattomuutta ja levottomuutta. Toisaalta lapsi voi olla myös arka ja pelokas sekä vetäytyvä. Hän voi myös kärsiä yksinäisyydestä (Palola 2010, 376). Temperamentin lisäksi lapsen sukupuoli määrittelee käyttäytymisen ja tunnesäätelyn (Kokkonen 2010, 9).

Järvenpään ja Poropudaksen (2015) opinnäytetyön mukaan eläinten merkitys sijoitetuille nuorille on tärkeä osa heidän arkeaan. Opinnäytetyön tutkimustulosten mukaan eläinavusteinen toiminta oli haastateltavien nuorten mielestä vaikuttanut heihin positiivisesti. Osalle haastateltavista vaikutus oli ollut hyvin merkittävä. Eläimet koettiin perheenjäseniksi ja ystäviksi. Eläinten läsnäolon koettiin lohduttavan. Eläimet nostivat esiin nuorissa kiintymyksen tunnetta, rakkautta, hellyyttä ja iloa. Nuoret totesivat eläimen opettavan heille vastuunottamista, pitkäjännitteisyyttä sekä tunteiden hallintaa. Tämän tutkimuksen mukaan eläimillä on kokonaisvaltainen positiivinen vaikutus nuorten psyykkiseen hyvinvointiin. Tutkimustulokset painottivat myös eläimen läsnäolon tärkeyttä nuorten kokonaisvaltaisessa kuntoutumisprosessissa.

6 KOIRA TYÖAPUNA

Koira voidaan käyttää monissa eri toiminnoissa työapuna. Koiria toimii mm. virkakoirina sekä henkilökohtaisina hyötykoirina ja erilaisissa pelastustehtävissä.

Koira kykenee havainnoimaan ympäristöään äärimmäisen hyvin aistiensa avulla. Koiralla on useita satoja miljoonia hajureseptoreita, joten sen hajuaisti on jopa kymmenentuhatta kertaa parempi kuin ihmisellä. Koska esineistä, ihmisistä ja eläimistä irtoaa hajumolekyylejä kaiken aikaa, voidaan koira opettaa etsimään lähes mitä tahansa (Weisbord & Kachanoff 2000, 13- 14).

6.1 Hypokoira ry

Hypokoira voidaan käyttää diabeetikon omahoidon tukena (Hypokoira ry 2013) Hypo- koira haistaa omistajan alhaisen verensokerin ja kykenee ilmoittamaan tästä opetetulla merkillä ja jopa hakemaan diabeetikolle ensiavuksi määritellyn välipalan tai juoman.

Hypokoira ry on perustettu vuonna 2010. Yhdistyksen tarkoituksena on edistää hypokoiratoiminnan kehittämistä sekä mahdollistaa usealla asiakkaalle oma hypokoira. Suomessa on vasta pari koulutettua hypokoira. Ne eivät vielä ole samassa asemassa Suomessa, kuin esimerkiksi avustajakoirat ja opaskoirat. Yhdistyksen tavoitteena on kuitenkin mahdollistaa hypokoirien vuosittainen koulutus sekä pääsy samaan asemaan edellämainittujen koirien kanssa (Hypokoira ry 2013).

Koirat myös kuulevat hiljaisia ja todella korkeita ääniä. Jopa niin korkeita joita ei ihminen kuule. Vartiokoirat pystyvät hyödyntämään tätä työssään kuulemalla mitä tahansa kahinaa ja avustajakoirat reagoivat pienimpäänkin kuiskaukseen. Sen sijaan koiran näkö ei ole niin tarkka kuin ihmisen. Ne eivät erota yksityiskohtia samalla tavalla kuin ihminen (Weisbord & Kachanoff 2000, 14- 16).

Suomessa on tällä hetkellä arvion mukaan noin 600 000 koira. Koirat ovat tulleet entistä tutummaksi palvelutaloissa sekä kouluissa. Koiran avulla tuetaan ja edistetään kokonaisvaltaista hyvinvointia ja oppimista (Luukko 2014).

Virkakoirat käyttävät yleensä työssään työliiviä. Eri aloilla se on erilainen. Liivistä tietää, että kyseessä on työkoira jolloin koira ei sovi häiritä ulkopuolisten.

Nastolassa, Rakokiven koululla toimii koulukoira, joka auttaa oppilaita rauhoittumaan, olemaan vuorovaikutuksessa sekä keskittymään Jos lapsi on esimerkiksi levoton tehdessään tehtäviä, koira voi mennä lapsen jalkoihin nukkumaan ja näin rauhoittaa lasta läsnäolollaan (Yle 2016).

7 TUTKIMUKSEN TARKOITUS, TUTKIMUSKYSYMYKSET, TOTEUTTAMINEN JA ANALYSOINTI

Tässä tutkimuksessa kohdejoukkona oli sosiaalialan työntekijät, jotka toteuttavat koira-avusteista toimintaa lastensuojelussa tai ovat käyttäneet koira työssään päästäkseen asetettuihin tavoitteisiin. Asiakaskohderyhmää ei ollut rajattu ikään tai sukupuoleen erikseen vaan kyseessä oli nimenomaan lastensuojelussa tehtävä työ.

7.1 Tutkimuksen tarkoitus

Tutkimuksen tarkoituksena oli tuottaa lisätietoa koiran käyttämisestä kasvatustyöhön ja etenkin lastensuojeluun. Koska koiran käyttöä lastensuojelussa on tutkittu verrattain vähän, minua kiinnosti etsiä tietoa koiran käytön mahdollisuuksista lastensuojelutyössä.

7.2 Tutkimuskysymykset ja tutkimuksen toteutus

Toteutin tutkimuksen avoimina kysymyksinä sähköisessä muodossa (sähköpostilla). Tutkimuskysymykset (LIITE 1) lähetin internetistä löytyvien yhteystietojen perusteella sosiaali –ja terveysalan työntekijöille sekä Kasvatus ja kuntoutuskoirat ry:n jäsenihteerin kautta yhdistyksen Facebook-sivuille sekä Jyväskylän ammatti- korkeakoulun koira-avusteisen ohjaajuuden ammattiopiskelijoille koulun yhteys- henkilön kautta. Kysymyksiin pystyi vastaamaan anonyymisti. Tutkimuskysymykset lähetin 2015 kevään aikana ja vastausaikaa oli marraskuun 2015 loppuun saakka. Tutkimusmenetelmä oli kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus. Varto (2005) toteaa laadullisen tutkimuksen kohteena olevan yleensä ihminen ja ihmisen maailma. Laadullisessa tutkimuksessa tutkiminen tapahtuu elämismaailmassa, joten tutkija on osa merkitysyhteyttä, jota hän tutkii. Laatu- jen ymmärtäminen on mahdollista vain kontekstissa. Teoreettinen käsitys tutkimustyöstä syntyy koulutuksen ja tutkimuskokemuksen kautta.

Tutkimuskysymykset olivat:

Millaiselle nuorelle / lapselle koira-avusteinen työ sopii ja millä tavoin tästä työmuodosta on hyötyä?

Tutkimukseen vastasi vain kolme ihmistä, kahdesta eri paikasta. Heistä kaikki käyttävät koira apuna lastensuojelussa tehtävässä työssä. Laadulliseen tutkimukseen ei ole olemassa täysin selvää määräsääntöä (Kananen 2008, 34). Laadullisia tutkimuksia voidaan tehdä yhdelläkin havaintoyksiköllä. Tutkimattomien, uusien ilmiöiden tutkimusotteeksi soveltuu hyvin laadullinen tutkimus (Kananen 2008, 3).

Varto kirjoittaa laadullisen tutkimuksen metodologian kirjassaan:

”Laadullinen tutkimus tähtää teorianmuodostukseen: pyrkimyksenä on saada yksittäisistä tutkimustuloksista sellainen yleistys, joka mahdollistaa myös muiden kuin kulloisessakin tutkimuksessa esiintyneiden ilmiöiden tunnistamisen, selittämisen, ymmärtämisen ja ehkä myös ennakoimisen. ”

7.3 Tulosten analysointi

Vastaajat olivat tehneet omia havaintoja käyttäessään koira työskenelyssään ja vastasivat niiden kokemusten perusteella esitettyihin kysymyksiin. Havainnoinnin kohteina on yleensä toiminta tai yksilön käyttäytyminen (Kananen 2008, 69).

Analysoinnissa käytin sisällön analyysiä, jolla pyrin kertomaan selkeästi tutkimuksen tuloksista. Sisällönanalyysiin kuuluu aineiston pelkistäminen (Kananen 2008, 94). Avointen kysymysten vastaukset kirjoitin auki, lyhyesti. Tiivistin ja pelkistin vastaukset kuvaamaan tutkimuksen tarkoitusta. Vastauksia oli vähän, mutta vastaukset olivat hyvin samansuuntaisia ja tein tulkintoja niiden perusteella.

Vastaajien määrä jäi vähäiseksi sen vuoksi, koska Suomessa ei ole vielä paljon ammattilaisia, jotka käyttävät koira lastensuojelussa. Niin ikään on jo yleisempää, että eläimiä käytetään vapaaehtoistoiminnassa sekä fysioterapiassa ja terapiassa,

mutta lastensuojelussa tämä on vasta uusi ilmiö. Tämän vuoksi käytin paljon tutkimuksen teoriaan saatavilla olevan kirjallisuuden lisäksi muita, aiheesta julkaistuja opinnäytetöitä.

8 TUTKIMUKSEN TULOKSET

Vastauksissa tuli esille, että koira-avusteinen työ sopii monentyyppisiin asiakastilanteisiin. Vaatimuksena tietenkin oli, että asiakas on itse motivoitunut tähän työskentelymalliin. Vastaajat korostivat, että asiakkaan taustatiedot on hyvä olla selvillä eikä heti ensimmäisillä tapaamisilla koira välttämättä ole mukana. Koira-avusteista työtä voidaan soveltaa myös ryhmätoimintaan. Koiran avulla voidaan harjoittaa tunnetaitoja sekä itseluottamusta ja itsetuntemusta. Seuraavissa teksteissä on suoria lainauksia vastaajien sähköposteista.

Ryhmätoiminnassa voidaan ottaa yhteiseksi tavoitteeksi sosiaalisten tilanteiden kehittäminen. Lapset/nuoret saavat esimerkiksi yhdessä rakentaa koiralle agilityradan ja sopivat yhdessä järjestyksestä, missä saavat viedä koiran radan läpi. Myös namipiiloja voidaan käyttää ryhmätoiminnassa; lapset/nuoret joutuvat yhdessä sopimaan mihin namit piilotetaan ja kuka saa ensimmäisenä päästää koiran etsimään nameja.

Vastaajien tekemä koira-avusteinen työ on aina tavoitteellista. Työn tavoite mietitään aina yhdessä asiakkaan kanssa ja pohditaan missä vaiheessa avuksi otetaan koira ja kuinka asiaa lähdetään työstämään. Sovitaan myös, kuinka monena kerrana koira on mukana.

Nuori toteaa olevansa arka ja haluavansa apua siihen. Sovitaan yhdessä viidestä kerrasta koira-avusteista toimintaa (1krt/vko). Toimintakertojen sisältö voi vaihdella, tai samaa asiaa voidaan harjoitella joka kerta jotta kehitys nähdään. Toiminta voi olla esimerkiksi koiran kanssa leikkiin heittäytymistä, mikä on aralle ihmiselle hankalaa. Ennen toimintaa ja toiminnan jälkeen peilataan nuoren tuntemuksia – mikä tuntui helpolta ja mikä vaikealta toiminnassa? Mietitään yhdessä, toistetaanko sama toiminta seuraavalla kerralla.

Crawford ja Pomerinke (2003, 35) toteavat, että eristäytynyt lapsi vastustaa hoitohenkilökuntaa sekä muita ihmisiä ja hoitoja, mutta voi päästää eläimen lähelleen.

Tutkimuksessa keskeisessä roolissa kysymyksenä oli, millä tavalla koira voi helpottaa lapsen tai nuoren kanssa työskentelyä.

Alasorvari ja Hopiavuori (2014, 49) kirjoittavat opinnäytetyössään kuinka koirat olivat varhaiskasvatuksessa (päiväkodissa) tilanteiden rauhoittajia. Koirien avulla lapset pystyivät unohtamaan itkun ja kiukun tunteita. Itku saattoi loppua, kun lapsi keskittyi silittelemään koira.

Myös hankaliin, sosiaalisiin tilanteisiin, vastaaja totesi koiran läsnäolon olevan hyödyksi.

Koira toimii loistavana jäänmurtajana ja rikkoo sellaisia rajoja, joihin ei aina ihmismielellä pysty.

Eräs vastaaja kertoi tilanteesta, jossa paikalle saapui hieman arka ja ujo lapsi, mutta kun koira lähestyi lasta ja lapsi otti kontaktia koiraan, silittelyn lomassa lapsi kertoi puolet omasta elämäntarinastaan ja uskalsi puhua vaikeistakin asioista. Rajoitteena koiran käyttöön pidettiin asiakkaan mahdollista allergisuutta sekä väkivaltaisuutta. Fine (2006, 174- 175) toteaa, että vuorovaikutus eläimen kanssa saa aikaan iloa ja keventää ilmapiiriä.

Koira motivoi myös fyysiseen tekemiseen.

Koira motivoi lastensuojelussa kokonaisia perheitä lähtemään ulos kävelylle raittiiseen ilmaan.

Vastaajien piti myös kuvailla omin sanoin, millainen on heidän mielestään hyvä työkoira. Vastausten perusteella, ei ole väliä minkä rotuinen käytettävä koira on. Ei ole myöskään vaatimuksia, että koiran täytyy olla tottelevaisuusvalio tai muu vastaava. Tärkeimpänä ominaisuutena pidettiin ihmisystävällisyyttä sekä sitä, että koira ei ole aggressiivinen. Myös perustottelevaisuus on oltava.

Hyvä työkoira lastensuojelussa pitää ihmisistä ja haluaa olla niiden lähellä.

Ammattimaiseen koira-avusteiseen toimintaan kuuluu, että koira on suorittanut Kasvatus- ja kuntoutuskoirat ry:n soveltuvuusnäytön ja ohjaaja on ko. yhdistyksen jäsen ja hänellä on kasvatus-, sosiaali-, tai terveydenhoitoalan pohjakoulutus, jolloin he voivat käyttää ammattimaista koirakko työnimikettä.

Vastauksissa tuli esille, että erilaiset koirat soveltuvat erilaisille asiakkaille. Aktiiviselle lapselle voi soveltua samanlainen aktiivinen koira ja toiselle lapselle rauhallinen koira, joka ei pienistä hätkähdä. Eräs vastaaja kertoi, että adhd- lapselle voi olla helpompi samaistua samanlaiseen, pieneen ja aktiivisesti toimivaan koiraan. Toisaalta myös arveltiin, että aktiivinen lapsi voisi hyötyä rauhallisesta koirasta ja rauhallinen lapsi aktiivisesta koirasta. Tämä on hyvin yksilöllistä ja ohjaajan on tunnettava koiransa todella hyvin kyetäkseen arvioimaan millaiselle asiakkaalle koira soveltuu.

Koiran ei tule olla jatkuvasti ”käskyn alla”, vaan myös koiralla on mahdollisuus virheisiin ja hölmöilyihin – se avaa uusia keskustelunaiheita, vapauttaa tunnelmaa ja naurattaa arkaakin nuorta.

Vieraat lemmikit, toisin kuin vieraat ihmiset, voivat vähentää lapsen jännitystä uusissa ja stressaavissa tilanteissa (Melson 2001, 15- 17)

Toiminnassa tulee kiinnittää huomiota eläimen hyvinvointiin. Mikäli eläin ei halua olla toiminnassa mukana, sitä ei voida siihen pakottaa.

8.1 Yhteenveto tuloksista

Yhteenvetona tuloksista voidaan todeta, että koiran käyttö lastensuojelutyössä on herättänyt pelkästään positiivisia tunteita ja tuntemuksia. Vastauksissa ei tullut esille koiran käytöstä johtunutta negatiivista palautetta. Koiran käyttöä on harkittu asiakkaan mukaan ja tavoitteet on asetettu yhdessä asiakkaan kanssa. Tehtävä työ on hyvin asiakaslähtöistä eikä koira välttämättä ole ollut jokaisella asiakasta-paamisella mukana ollenkaan. Koiralle tulisi antaa taukoja sopivasti sekä järjestää leikkituokioita. Tiitola (2012, 30) toteaa opinnäytetyössään, että eläimen läsnäolo voi auttaa lasta luottamaan. Eläimet voivat myös näyttää tunteita ja tehdä asioita, joita terapeutin ei olisi soveliaista tehdä. Eläimen sylissä pitäminen voi rauhoittaa asiakasta.

Koiraa työvälineenä käytettäessä korostettiin paljon työntekijän ammattiosaamista sekä koiran soveltuvuustestejä ja koirakon yhteistä koulutusta. Koiran rodulla ja koolla ei todettu olevan suurta merkitystä, mutta erilaiselle ihmiselle soveltuu eri-

lainen koira. Koiran täytyy kuitenkin olla hallittavissa ja tuntea olonsa mukavaksi ihmisten kanssa eikä se saa reagoida aggressiivisesti.

Koiran käyttämisen asiakastilanteissa todettiin helpottavan keskustelun aloituksia sekä edesauttavan vaikeista asioista puhumista. Myös koiran pelkän läsnäolon koettiin rauhoittavan asiakastilanteita. Eläinavusteisessa erityisopetuksessa autistioppilaiden keskittymiskyky paranee, oman toiminnan ohjaus tehostuu ja stressitaso laskee (Luukko 2014.)

Tämä tutkimus vahvisti eläimen merkitystä lapsen ja nuoren kuntoutumisprosessissa. Järvenpää ja Poropudas (2015) toteavat tutkimuksessaan eläimen olevan tärkeä osa kuntoutumisprosessia. Nuoret oppivat ottamaan vastuuta eläimen avulla ja osoittavan erilaisia tunteita sekä tunnesäätelyharjoitteita.

9 POHDINTA

Opinnäytetyöni lähti rakentumaan mielenkiinnosta siihen, kuinka eläimiä voidaan hyödyntää lasten ja nuorten kanssa tehtävässä työssä. Halusin lähteä tutkimaan tätä ilmiötä nimenomaan työntekijän näkökulmasta sekä tuoda heidän kokemuksiinsa ja ajatuksiinsa esille ja pohtia sitä kautta eläimen, tässä tapauksessa koiran, käyttömahdollisuuksia sekä hyötyä.

Koska Suomessa on jo hyvin yleistä esimerkiksi hevosten käyttö terapiassa sekä sosiaalipedagoginen hevostoiminta, halusin tutkia millaisia käyttömahdollisuuksia koiralla sosiaalialalla on. Rajasin tutkimukseni koiran kanssa työtä tekeviin koulutettuihin ammattilaisiin, jotka työskentelevät lastensuojelussa ja opinnäytetyöni tulokset rakentuivat heidän vastaustensa perusteella.

Kun aloitin tutkimukseni tekoa, huomasin heti, että olin rajannut tutkimukseni liian suppeasti. Koulutettuja ammattilaisia kyllä löytyi, mutta lastensuojelussa heitä ei juuri työskennellyt. Internetistä enemmän asiaa tutkiessani tulin siihen tulokseen, että koira-avusteinen työ lastensuojelussa on vielä aika tuntematon alue. Toisaalta tämä toi minulle uutta energiaa tutkia asiaa vaikka tiesin, että tutkimusmateriaalin saanti voi tuottaa suuria vaikeuksia. Halusin kuitenkin pysyä aiheessani jo senkin vuoksi, että voisin tällä tutkimuksella tuoda lisätietoa tästä aiheesta esille.

Myös teoratiedon saanti oli kohtuullisen niukkaa. Opinnäytetyössäni käytin paljon muita, vastaavasta aiheesta tehtyjä opinnäytetöitä sekä tutkimuksia. Teoratietoa löytyi muutaman kirjan verran ja näistä saatua tietoa yhdistin käytäntöön ja vertasin toisiin opinnäytetöihin.

Saatujen vastausten analysointi oli verrattain helppoa vastausten lukumäärällisen vähyyden vuoksi, mutta mikäli kysymykseni olisi tavoittanut laajemman asiakaskunnan, olisi näiden vastausten analysointi sekä tulosten pohtiminen ollut tuloksellisesti varmasti mielenkiintoisempaa sekä todenmukaisempaa. Mielenkiintoista tässä tutkimuksessa ja vastauksissa oli, ettei juuri mitään negatiivista kerrottavaa koiran käytöstä löytynyt. Rajoitteina kyllä esiintyi asiakkaan mahdollinen allergi-

suus sekä väkivaltaisuus, jolloin koiran ei voinut ajatella työskentelevän asiakkaan kanssa.

Mikäli olisin rajannut kohderyhmäni hieman laajemmin, esimerkiksi koiran käyttöön sosiaali - ja terveysalalla, olisin saanut reilusti enemmän materiaalia tätä tutkimusta varten. Kuitenkin tätä ilmiötä oli jo muiden opinnäytetöiden alueella tutkittu. Tutkimukseni oli haasteellinen, mutta samalla se haastoi minua etsimään lisätietoa ja todellakin pohtimaan koiran käytön mahdollisuuksia lasten ja nuorten kanssa tehtävässä työssä. Tutkimus haastoi minut pohtimaan, millä tavalla vaikeista asioista puhumisen kynnystä voitaisiin madaltaa ja kuinka tunteita voidaan sanoittaa ja harjoitella tunnesäätelyä sekä tunteiden tunnistamista koiran avulla.

Useiden sijoitettujen lasten ja nuorten kohdalla olen huomannut olevan tunnesäätelyn puutteita sekä sitä, että vaikeat asiat padotaan sisälle. Se on tietenkin ihan ymmärrettävää, että niistä ei haluta puhua, etenkin vieraalle ihmiselle. Nuori saattaa ylireagoida herkästi tai käyttäytyä äkkipikaisesti, toimia spontaanisti. Tunnetaidot (toisen asemaan asettuminen, empatia, omien tekojen merkitys toisiin) voivat olla puutteelliset. Luottamuksen rakentuminen tällaisten lasten ja nuorten kohdalla voi kestää hyvinkin kauan. Ehkä koiran avulla tämä voisi hieman helpottua tai ainakin koiralle voisi kertoa salaisuuksia, jolloin paha olo voisi edes hieman hellittää otettaan. Myös lapselle ja nuorelle, joka on vasta sijoitettu uuteen paikkaan, voisi olla helpompaa sopeutua tilanteeseen koiran läsnäolon avulla. Koira olisi apuna, ohjaajalle sekä asiakkaalle. Sosiaaliset tilanteet voivat olla usein vähäpuheisia tilanteita, mikäli ei keskustelun aihetta löydy. Koira usein avaa näitä aiheita, ihan vaikka pelkällä iltakävelylenkillä.

Koiran käyttö ei sovellu aivan jokaiselle asiakkaalle, vaan työssä on otettava huomioon jokaisen asiakkaan yksilöllisyys ja asetetut henkilökohtaiset tavoitteet.

Eettisenä pohdintana täytyy tuoda esiin EASEL®- työskentelymalli, jossa eläintä ei altisteta ihmisen negatiivisille tunteille ollenkaan, kun taas eläinavusteisessa työssä eläimen avulla mm. voidaan rauhoittaa vilkas lapsi tai ahdistunut nuori. Mielestäni tämä kaikki on ohjaajan vastuulla ja ohjaajan on herkästi seurattava eläimen psyykkistä hyvinvointia ja tarvittaessa keskeytettävä harjoitus, mikäli se

alkaa käydä eläimelle liian raskaaksi. Myös työssä käytettävän ajan on oltava sopiva, jotta eläin ei rasitu liikaa. Tämä otettava huomioon, etenkin kun eläintä käytetään lapsen tai nuoren rauhoittumiseen tai tunnesäätelyharjoituksiin. Vain ohjaaja tuntee eläimensä tarpeeksi hyvin ja on eettisesti oikein mennä eläimen ehdoilla.

Opinnäytetyöni aikana, teoriatietoni koira-avusteisesta lastensuojelutyöstä lisääntyi. Vaikka tuotettua tietoa oli ennestään vähän, kasvatustyössä käytettyjä koiria oli paljon. Koiria toimii mm. kouluissa sekä omahoidon tukena. Mielestäni on hienoa todeta ja nähdä, että koira toimii työapuna eikä pelkästään lemmikkinä.

Jatkotutkimusta tästä voisi tehdä toiminnallisena tutkimuksena ja keskittyä koiran aikaan saamiin vaikutuksiin nuoren kuntoutusprosessissa pidemmällä aikajanelalla.

LÄHTEET

Alasorvari, V. ja Hopiavuori, A. 2014 Koira-avusteinen pedagogiikka varhaiskasvatuksessa. Pieniä rapsutuksia ja hännänheilautuksia Varhaiskasvatustieteen pro gradu –tutkielma. Kasvatustieteiden laitos Jyväskylän yliopisto. Saatavissa: <http://docplayer.fi/5184021-Koira-avusteinen-pedagogiikka-varhaiskasvatuksessa.html>. Viitattu 13.01.2016.

Alvari, A. ja Ranta, H. 2011. Haukku parantaa haavat. Koira-avusteinen työskentely perhetyön menetelmänä. Opinnäytetyö. Seinäjoen ammattikorkeakoulu. Saatavissa: https://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/36515/Ranta_Henni.pdf?sequence=1. Viitattu 29.3.2016.

Animal Assistent Therapy. Www-dokumentti. Saatavissa: http://www.dr-carol-hughes.com/Dr_Carol_Hughes/Animal_Assisted.html. Viitattu 9.12.2015.

Annals of Long Term Care, 2016. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.annalsoflongtermcare.com/article/animal-assisted-therapy-exploration-its-history-healing-benefits-and-how-skilled-nursing>. Viitattu 1.3.2016.

Crawford, J. & Pomerinke, K. 2003. Therapy Pets. The Animal- Human Healing Partnership. New York. Prometheus Books.

EASEL®. Louhi- Lehtiö, M. 2012. PDF-dokumentti. Saatavissa: http://easeltraining.fi/files/20/2/Easel_artikkeli_FIN.pdf. Viitattu 02.2.2016.

Ehjä ry. 2015. Ressu- projekti. Www-dokumentti. Saatavissa: http://www.ehja.fi/kuvat/ressu_yleisesite.pdf. Viitattu 11.12.2015.

Ehjä ry. 2015. Ressu-projekti. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.ehja.fi/fi-ressu-koira-avusteinen-lastensuojelun-tukihenkilotoiminta.html>. Viitattu 11.12.2015.

Ehkäisevä lastensuojelu. Terveiden ja hyvinvointilaitos. Www-dokumentti. Saatavissa: <https://www.thl.fi/fi/web/lastensuojelun-kasikirja/tyoprosessi/ehkaiseva-lastensuojelu>. Viitattu 11.12.2015.

Ensi- ja turvakotienliitto. Www-dokumentti. Saatavissa: http://www.ensijaturvakotienliitto.fi/asiaa_lastensuojelusta/mita_huostaanotto_on/. Viitattu 5.4.2015.

Fine, A. 2006. Incorporating Animal- Assisted Therapy into Psycho-therapy: Guidelines and Suggestions for Therapists. Teoksessa A. Fine (toim.) Handbook on Animal- Assisted therapy, theoretical foundations and guidelines for practice. San Diego: Academic Press. 167–206.

Finlex lastensuojelulaki.Www-dokumentti. Saatavissa:

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2007/20070417>. Viitattu 5.4.2015.

Fysio Järvenpää. Www-dokumentti.Saatavissa:

https://asiakas.kotisivukone.com/files/fysiojarvenpaa.auttaa.fi/Ratsastusterapian_vaikutukset.pdf. Viitattu 14.1.2016.

Färm, M. 2013. Eläinavusteinen toiminta ja eläinavusteinen terapia – systemaattinen kirjallisuuskatsaus. Opinnäytetyö. Saimaan ammattikoulu. Saatavissa:

https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/69344/Farm_Mia.pdf?sequence=1. Viitattu 9.12.2015.

Green Care Finland ry. Www-dokumentti. Saatavissa:

<http://www.gcfinland.fi/Menetelmat?parent=MitaOnGreenCarePaavalikko> Viitattu 11.12.2015.

Green Care Finland ry. Www-dokumentti. Saatavissa:

<http://www.gcfinland.fi/MitaOnGreenCarePaavalikko>. Viitattu 9.12.2015.

Haapasaari, M. 2013. Suomen Karva-Kaverit ry- Finlands Lurviga Kompisar rf. Teoksessa K. Ikäheimo (toim.) Karvaterapiaa. Eläinavusteinen työskentely Suomessa. . Solution Models House, Yliopistopaino Helsinki. 57–63.

Hevostoiminta. Www-dokumentti. Saatavissa:

<http://www.hevostoiminta.net/10>. Viitattu 27.1.2016.

Hypokoira ry. Www-dokumentti. Saatavissa:

<http://www.hypokoira.fi/fin/alku/>. Viitattu 1.3.2016.

Ikäheimo, K. 2013. Eläinavusteisen työskentelyn määritelmiä ja termejä (AAA ja AAT). Teoksessa K. Ikäheimo (toim.) Karvaterapiaa. Eläinavusteinen työskentely Suomessa. Solution Models House, Yliopistopaino Helsinki. 10–13.

Järvenpää, S. ja Poropudas, T.2015. Eläinten vaikutus nuorten psyykkiseen hyvinvointiin lastensuojeluyksikkö VillaNutussa. Opinnäytetyö. Oulun ammattikorkeakoulu. Saatavissa:

https://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/99442/Jarvenpaa_Poropudas.pdf?sequence=1. Viitattu 29.3.2016.

Kaasalainen, E. 2010. Sosiaalipedagogisen hevostoiminnan mahdollisuudet nuorisotyössä. Opinnäytetyö. Laurea ammattikorkeakoulu, Tikkurila. Saatavissa:

https://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/14912/Kaasalainen_Elisa.pdf?sequence=1. Viitattu 14.1.2016.

Kallio, S. ja Rintamaa, J. 2008. Koira mukana lastensuojelutyössä. Opinnäytetyö. Turun Ammattikorkeakoulu. Saatavissa: <http://docplayer.fi/3900219-Koira-mukana-lastensuojelussa.html>. Viitattu 12.01.2016.

Kananen, J. 2008. Kvali- Kvalitatiivisen tutkimuksen teoria ja käytänteet. Jyväskylän Yliopistopaino.

Kaverikoiratoiminta. Suomen Kennelliitto. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.kennelliitto.fi/koirat/kaverikoirat/kaverikoirien-historia-suomessa>. Viitattu 11.12.2015.

Kihlström-Lehtonen, H. 2013. Koirat kasvatus- ja kuntoutustyössä ry. Teoksessa K. Ikäheimo (toim.) Karvaterapiaa. Eläinavusteinen työskentely Suomessa. Solution Models House, Yliopistopaino Helsinki. 88–90.

Kirvesniemi, A-M. Sosiaalipsykologian pro gradu – tutkielma 2014, Vuorovaikeus eläinavusteisessa yksilöpsykoterapiassa - Keskusteluanalyttinen tutkimus. Tampereen yliopisto. Saatavissa: <https://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/95815/GRADU-1403686828.pdf?sequence=1>. Viitattu 9.12.2015.

Klemettilä, H. 2013. Apurieläinten historiaa länsimaissa: koira, hevonen ja kissa. Teoksessa K. Ikäheimo (toim.) Karvaterapiaa. Eläinavusteinen työskentely Suomessa. Solution Models House, Yliopistopaino Helsinki. 14–21.

Kokkonen, M. 2010. Ihastuttavat, vihastuttavat tunteet. Opi tunteiden säätelyn taito. PS-Kustannus, Jyväskylä.

Lastensuojelun avohuolto. Lastensuojeluinfo.2009. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.lastensuojelu.info/fi/palvelut.html>. Viitattu 11.12.2015.

Lastensuojelun huostaanotto. Lastensuojeluinfo. 2009. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.lastensuojelu.info/fi/palvelut.html>. Viitattu 11.12.2015.

Lastensuojelukäsikirja. Www-dokumentti. Saatavissa: <https://www.thl.fi/fi/web/lastensuojelun-kasikirja/tyoprosessi/ehkaiseva-lastensuojelu/ehkaisevan-lastensuojelun-tavoitteet-ja-periaatteet>. Viitattu 5.4.2015.

- Lundell, K. 2013 Koira-avusteinen vapaaehtoistoiminta- kokemuksia ja ajatuksia (AAA) Teoksessa K. Ikäheimo (toim.) Karvaterapiaa. Eläinavusteinen työskentely Suomessa. 64–70.
- Luukko, N.2014. Koirasta on ammattilaisen työvälineeksi. Koiramme 11.36–38. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.lapinkesayliopisto.fi/loader.aspx?id=a0255089-d5ec-4004-8bfb-14c30209a144>. Viitattu 14.1.2016.
- Lyylistä tuli Hali-Berni. Kaleva 2013. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.kaleva.fi/uutiset/oulu/lyylista-tuli-hali-berni/631944/>. Viitattu 9.12.2015.
- Melson G. 2001. Why the wild things are: animals in the lives of children. Massachusetts. Harward university press.
- Muros, T. 2013. Suomen Kennelliiton kaverikoiratoiminta. Teoksessa K. Ikäheimo (toim.) Karvaterapiaa. Eläinavusteinen työskentely Suomessa. Solution Models House, Yliopistopaino Helsinki. 82-86.
- Neljäs Nikama. Www- dokumentti. Saatavissa: <http://www.neljasnikama.fi/palvelut/ratsastusterapia>. Viitattu 12.01.2016.
- Palola, L. 2010 .Lastensuojelun asiakas ratsastusterapiassa. Teoksessa S. Mattila- Rautiainen (toim.) Ratsastusterapia. PS- Kustannus.375–390.
- Pohjolan Talli. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.pohjolantalli.fi/sosiaalipedagoginen-hevostoiminta/>. Viitattu 27.1.2016.
- Purola, T. 2010. Ratsastusterapia masennuksen hoidossa.Teoksessa: S. Mattila- Rautiainen (toim.) Ratsastusterapia. PS-Kustannus. 175–190.
- Ratsastusterapia. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://ratsastusterapia.nettisivu.org/ratsastusterapia/>. Viitattu14.01.2016.
- Raukola- Lindblom, M. 2015. Koira puheterapiassa- kokemuksia koira-avusteisen kuntoutuksen kehittämiseksi. VSAVY. PDF-dokumentti. Saatavissa: http://www.vsavy.fi/Tapahtunutta/images/20151020_Koira-avusteinen_puheterapia.pdf. Viitattu 14.01.2016.
- Sannan Talli. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.sannantalli.fi/sosiaalipedagoginen-hevostoiminta>. Viitattu 1.3.2016.

SATHY ry. Www-dokumentti. Saatavissa:

<http://www.sathy.fi/terapiakoira.html>. Viitattu 24.2.2016.

Serpell, J. 2005 Animal-Assisted Interventions in Historical Perspective. Teoksessa A. Fine (toim.) Handbook on animal-assisted therapy. San Diego: Academic Press. 3-20.

Sosiaalipalvelut. Www-dokumentti. Saatavissa:

<http://stm.fi/sosiaalipalvelut>. Viitattu 5.4.2015.

Suomen Karvakaverit. Www-dokumentti. Saatavissa:

<http://suomenkarvakaverit.fi/>. Viitattu 11.12.2015.

Terapollet. PDF-dokumentti. Saatavissa:

<http://www.terapollet.fi/RATSASTUSTERAPIA.pdf> . Viitattu 14.12.2015.

Terveyskirjasto. Www-dokumentti. Saatavissa:

http://www.terveyskirjasto.fi/terveyskirjasto/tk.koti?p_artikkeli=onn00009.

Viitattu 12.1. 2016.

Varto, J. 1992. Laadullisen tutkimuksen metodologia. Tammer-Paino Oy, Tampere.

Varto, J. 2005. Laadullisen tutkimuksen metodologia. Saatavissa:

http://arted.uiah.fi/synnyt/kirjat/varto_laadullisen_tutkimuksen_metodologia.pdf Viitattu 29.3.2016.

Vänttilä, H. Tmi Hyötykuono 2012. PDF-dokumentti. Saatavissa:

<http://projekti.kpedu.fi/data/liitteet/a92e65a9c5714074a30fd5125d629b93.pdf>. Viitattu 12.01.2016.

Weisbord, M. & Kaschanoff, K. 2000. Koirat ihmisen apuna. Suom. E.Lustig 2002. Karisto OY, Hämeenlinna.

Yle.fi. Uutiset.Kotimaa 7.1.2016. Esittelyvideo. Koulukoira rauhoittaa erityisoppilaan. Saatavissa:

http://yle.fi/uutiset/koulukoira_rauhoittaa_erityisoppilaan_30_sekunnissa_katso_video_topi-koiran_tyoskentelysta/8572635. Viitattu 27.1.2016.

Yliviikari, A-M. & Haapasaari, M. 2013. Eläinavusteinen työskentely ja Green Care Teoksessa K. Ikäheimo(toim.) Karvaterapiaa. Eläinavusteinen työskentely Suomessa. Solution Models House, Yliopistopaino Helsinki. 99–100.

Yrjölä, M-L. 2010. Hevosen vaikutukset ja ihmiselle asettamat haasteet. Teoksessa S. Mattila- Rautiainen (toim.) Ratsastusterapia. PS-Kustannus. 88–109.

Kyselylomake

Olen sosionomiopiskelija Centrian ammattikorkeakoulusta, Ylivieskasta ja teen opinnäytetyötä koira-avusteisesta työstä lastensuojelussa.

Tutkimuksellani on tarkoitus selvittää, millä tavalla koirasta on apua lastensuojelutyössä. Kysymyksiä on yhteensä neljä kappaletta ja ne ovat avoimia kysymyksiä joihin voidaan vastata anonyymisti. Vastaukset analysoidaan ja litteroidaan ja lopuksi materiaali hävitetään.

Olisin kiitollinen jos voisitte käyttää muutaman minuutin kysymysten vastauksiin.

Vastausaikaa on marraskuun loppuun saakka.

Ystävällisin terveisin; Mervi Laurila, Centria AMK

-Millaiselle nuorelle koira-avusteinen työ sopii?

-Millä tavoin koira-avusteinen työ on tavoitteellista?

-Millä tavoin koira on helpottanut/auttanut työskentelyssänne asiakkaan kanssa?

-Millainen on hyvä työkoira?